

İşgal Yıllarında Anadolu

Kazanım Ders Notu - 6

» Mondros Ateşkes Antlaşması

İmzalandığı yer

Osmanlı Devleti

İtilaf Devletleri

- Limni Adası'nın Mondros Limanı
- Rauf Bey
- Amiral Calthorpe

» Mondros Ateşkes Antlaşması'nın Maddeleri ve Yorumları

- Boğazlar açık olacak ve İtilaf Devletlerince işgal edilecektir.

Amaç: Anadolu ve İstanbul arasındaki bağlantıyı koparıp Osmanlı Hükûmeti'ni baskı altında tutmak

- Sınırların korunması ve iç güvenliğin sağlanması için gerekli askerin dışında Osmanlı ordusu terhis edilecektir. Bütün savaş gemilerine, taşıt, araç, gereç, silah ve cephanelere el konulacaktır.

Amaç: İşgaller sırasında Osmanlı Devleti'ni savunmasız bırakmak ve direnişi engellemek

- Tüm telsiz, telgraf hatlarının kontrolü; Toros tünelleri ve bütün demir yollarının denetimi İtilaf Devletleri tarafından sağlanacaktır.

Amaç: Halkın işgallerden haberdar olmasını ve örgütlenmesini engellemek

- İtilaf Devletlerinin esirleri derhâl serbest bırakılacak, Osmanlı esirleri serbest bırakılmayacaktır.

Yorum: Uluslararası eşitlik ilkesine aykırı bir durumdur.

- İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit eden bir durum olursa herhangi bir stratejik noktayı işgal edebilecektir (7. Madde).

Amaç: İşgallere yasal dayanak ve bahane oluşturmak. Bu maddeyi gerekçe göstererek Anadolu'yu işgal etmişlerdir.

- Doğudaki altı vilayette (Sivas, Elâzığ, Diyarbakır, Bitlis, Erzurum, Van) karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri bu illeri işgal edilebilecektir (24. madde).

Amaç: Bahaneler oluşturarak Doğu Anadolu'da bir Ermeni devleti kurmak

» Mondros Sonrası İşgaller

İtilaf Devletleri, barış antlaşmasının imzalanmasını beklemeden Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 7. maddesini dayanak göstererek Osmanlı topraklarını işgale başladı.

- İngilizler ilk olarak Musul'u, daha sonra Antep, Urfa ve Maraş'ı işgal etti. Samsun, Çanakkale, Kars, Batum ve Ardahan'a asker çıkardı.
- Fransızlar Adana ve Mersin çevresini,
- İtalyanlar Antalya, Konya ve Muğla çevresini,
- Yunanlar İzmir ve Doğu Trakya'yı işgal etti.

NOT: Bu anlaşma ile Osmanlı Devleti **fiilen** sona ermiştir.

İtilaf Devletlerinin donanmaları 13 Kasım 1918'de İstanbul'a geldi. O gün düşman gemilerini gören Mustafa Kemal "Geldikleri gibi giderler." diyerek bir mücadeleye gireceğinin işaretini verdi. Bu söz Mustafa Kemal'in vatani kurtarmadaki kararlılığının bir göstergesidir.

Padişah ve Damat Ferit Paşa; işgallerin geçici olacağını düşünüyor ve halktan işgaller karşısında sakin kalmalarını, aşırı tepki vermemelerini istiyordu.

Mustafa Kemal Paşa ise Mondros Ateşkes Antlaşması'nın doğuracağı felaketi seziyor ve bu antlaşmanın en çok ülkeyi yabancı işgaline açık bırakan hükümlerine tepki gösteriyordu.

Mondros Ateşkes Antlaşması

İzmir'in İşgali

Samsun'a Çıkış

Havza Genelgesi

Amasya Genelgesi

Erzurum Kongresi

Sivas Kongresi

Amasya Görüşmeleri

Misakımillî Kararları

TBMM'nin açılması

Sevr Barış Antlaşması

30 Ekim 1918

15 Mayıs 1919

19 Mayıs 1919

28-29 Mayıs 1919

22 Haziran 1919

23 Temmuz 1919

4-11 Eylül 1919

20-22 Ekim 1919

28 Ocak 1920

23 Nisan 1920

10 Ağustos 1920